

Nro. 35

A' FELS. AUSTR. CSÁSZÁR, ES AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Aprilis 29-dik napján.

1808-ik esztendőben.

B é c s .

Sachen-Techeni Albert Hertzeg, az itt lévő fő vendégeknek a' Sachsoniai Antai Hertzegnek és feleségének Mária Theresia fő Hertzegasszonynak, fényes ebédet adott a' mult vasárnap 52 fzemélyre terített asztalnál, mely ebédre az egész Császári Felsőges Familia hivatalos volt. Délután leszékerezett a' Felsőges Familia a' Prater nevű mulató helyre, melynek sétálásra alkalmaztatott utjain és kavéházai 's tsapszékei körül, nagy sokasággal jelent volt meg az ide való közönség. A' Fő Hertzegasszony hintaja mellett Albert Hertzeg lovagolt. Estvére minnyá-

M m

jok a' Wien pataka mellett lévő theatromra mentek, a' hol hármast kiáltás által fogadtattak.

Sz. Király-Szabadgyai Méltóságos Rosos Pál urat a' Sz. István Ap. K. Rend Vitézét Ansariai Választott Püspököt, Udvari Tanácsos és a' Felső Magyar Canczellariánál Referendarius.etc., eö Nagyságát, Wefzprémi Püspökké — Kamanházy László Urat Novii Választott Püspököt, a' Septemvirális F. Tábla Afsefsorát Nyitrai nagy Praeposteö N gát Vátzi Püspökké — Méltóságos Püspök Kluck Josef, Esztergomi Kanonok és Gen. Vicarius Urat pedig, Nyitrai Pöspökké tenni kegyelmesen méltóztatott eö Cs. K. Apostoli Felsőge.

Spanyol Ország.

Itt következnek még némely röviden özfzfeszdedett környúlallásai a' Mártzius 18-kán történt Spanyol lármának: —

BCUA' Békeféség Fejedelmit (Godoi Manuelt) hogy a' nép' mérgitöl megoltalmazhassák, a' Királyi Testörzök Kafzarmájába kapták volt bé, a' hol az után az Asturiai Princz (a' mostani Király) megjelenvén, parantsólta, hogy hozzák eleibe Godoi Manuelt, ki is véres fővel és ábrázattal, 's olly formában jelenvén-még, hogy ellenségét is fzanakozásra indithatta volna, a' Princz előtt térdre esvén, így szollott: Kegyelemért esdeklek Felsőged előtt. A' Princz erre e'képpen felelt: Godoi! látom elfelejtkeztél a'felöl, hogy még él az atyám. — Mint-hogy Királyi Hertzegséged (felel a' Békeféség Fejedelme) ezen helyyen komandíroz, ebböl gondóltam, hogy meghalt volna a' Király. — Nem (mond a' Princz), az én atyám nem halt-meg; de nem fog sokáig parantsólni, 's ha én még Király nem vagyok is, nem sokára a' fogok lenni.

A' tavaly Oktoberben a' Madriti Udvarnál történt familiai egyenetlenkedésről irtak volt az ujságok; irtak volt, hogy az akkori Király a' maga fiát akkor Korona Hertzeget fogságra tétette, 's ennek néhány jobb embereivel is hasonlóképpen tselekedett eléintén, hanem végezetre a' Korona Hertzegnek megbotsátott, etc. Az ujj Király már most jónak találta ezeket a' környülállásokat, hogy a' Közönség az akkori dolgoknak folyásokról itélhesen, egy rendkívülvaló Udvari Ujságban bővebben kihirdettetni, melynek is' ennyiben álli summás foglalatja:

Különös Udvari Ujság, Madrid Mártz. 31-kén, 1808. Minthogy az Udvari, a' mult esztendőben történt Próczefsust az ő mostan uralkodó alattvalói az akkori tudósításokból nem minnyájan érthették meg illendőképpen: erre nézve ezt, mint a' melly egyenesen az ő F.ge személye, és szolgálatjában volt személyek ellen volt intéztetve, közönségesé tétettetni parantsolta ő mostan uralkodó K. F.ge, ilyen képpen: — “

„Oktober' 28.kán Minister Cabelleróhoz küldött az öreg Király külömbkülömb irásokat, mellyek, mint mondják az Asturiai Princz (az ujj Király) egyéb papirofsai között találtattak. Az oda küldött irások között találtattak először 12 darab levelek, mellyek a' Princz által irattatva 's önnön keze által aláíratatva voltak. Mindezekben a' Manuel Godoi (Princz de la Pace) életét terjeztette a' Királyi Princz a' maga atya eleibe nagy tisztelettel; leírván születése, tselekedetei, boldogulása módja, kevélysége, és minden törvénytelenkedései környülállásait a' nevezett személynek, térdre esve kérvén a' Királyt ő Királyi Hertzege, hogy ön-

nön jelenlétében vizsgálta meg ezen fzemélyt (a' Bekekség' Fejedelmét) a' Spanyol országi leg hűségesebb alattvalók által, 's ötet egyszer megesmérven, küldje egész háza' népével egyetemben az Udvarból számkivetésbe, oda, a' hova maga ő F.ge leg illendőbbnek fogja találni, bizonyosá tévén a' Princz a' maga attyát a' felől, hogy ez az eszköz leg nagyobb örömet és meglegedést fogna okozni a Spanyol népnek. Találtattak az említett levelekben egyéb, hasonló közhasznú tzelra intéztetett javaslatok is, a' mellyek itt azonközben elhalgattatván, tsak az említették még, hogy a' Királyi Princz ezen írásait e' kérésen végezte, hogy, ha talám az attya a' Király ezen javaslatokat telyesíteni nem akarná, tehát tekintené, a' fiára a' Princzre ezen dolgoknak kinyilatkozásból következhető veszedelmeket, 's ezekre nézve méltoztatsón azokat titokban tartani ő K F ge.

„A' második rendbéli tsumó papiros állott 5 levelekben; ezekben azt terjesztette a' Princz az attyának a' Királynak eleibe, hogy a' Békekség' Fejedelme czélzásainak kitanúltathatások és megakadályoztathatások végett igen szükséges volna titkos vizsgálódokat tartani, egyéb eszközöket is javasolván, a' mellyeket ezen czélnak elérhetésében hasznosoknak itélt lenni a' Princz.

„A' 3-dik rendbéli írás Tavalérából volt dátáltatva; írta Don Juan Escoiquitz. Toledoí Kánonok, a' Princz hajdani nevelője; a' ki ezen levélben a' Princztól hozzá intéztetett küömbkülömb kérdésekre felelt-meg.

„A' 4-dik tsumó valamelly titkos írásra való bizonyos eszközöket foglalt magában, melly eszközök

sok féle környüállásokban haszonra szoktak szabadon fordittatni.

„Végezetre az 5-dik tsomót tette, egy név nélkül való levél. Ezt a' Princznek egy elküldött szolgálta írta volt hozzá: hanem nem találtatott benne semmi a'féle tárgy, a' melly az itt szóban lévő környüállásokat illethetné.

„A' következett napon, u. m. Oktob. 29-kén éjfél tájban öfzszehivattattak a' Király szobájába a' levelezésre ügyelő Generális Titoknokok a' Királyi Tanács ekkori ideig való Elölülőjével egyetemben, a' kik azt a' tanácsot adták a' Királynak, hogy a' feljebb előszámlált levelekre nézve meg kell a' Királyi Princzet (a' mostani Királyt) kérdezni, ki is ehézképpest azonnal az atya' szobájába hivattatván fogságra tétetett, a' nélkül, hogy valakinek másnak a' melléje rendeltetve volt ujj tselédeken és gavalérokon kívül, valamit tsak szolhatott volna. Ugyan ezen éjfel a' tselédjei is mind fogságra tétettek. —

„Az erre következett napon, Oktob. 30-kán, egy parantsolatott küldött által a' Király a' Ministerhez Marquis Caballerohoz, olly véggel, hogy azt az egész országban hirdettefse-ki. Ezen parantsolatban valamint a' fiát a' Princzet úgy ennek tselédjeit és minden Udvarnokjait, árulóknak lenni hirdette a' Király. Ez a' parantsolat valamint a' Királynak magának, úgy a' 4 Státustitoknokoknak bizonyágtételek fzerént, a' Békeféség' Fejedelme Godoi Manuel által irattatott, a' ki ekkor Madridban tartózkodott. —

„Ilyen környüállások között, fogságban és mindenektől elfszakasztatva lenni szemlélvén magát

a' mondott napon ő mostan uralkodó Királyi F. ge., arra határozta magát, hogy adja-bé egy jelentésben, a' mit Hazája' javára illendőnek lenni gondol, 's ezen tselekedete által mentse ki magát az elnyomattatás állapotjából. Ehez képpest olyan nyilatkoztatást tett Oktob. 30-kán a' Ministernek Marquis Caballerónak, hogy, mint Korona örökös, Spanyol országnak boldogítására, arra határozta volna magát ő Királyi Hertzegsége, hogy a' Frantzia Uralkodó Házból feleséget vegyen magának; a' melly határozása egész szabad akarat szerént esne. Hozza tette továbbá ezen nyilatkoztatásához, hogy ő Királyi Hertzegségének minden iparkodásai oda czéloztak volna, hogy azon bizodalmat, mellyet Felséges szíléi a' Békefség' Fejedelmébe helyhezettek, attól elvehesse; hogy továbbá, minthogy félt ő Kir. H. sége, hogy ez az elhatalmasodott ember (a' Békefség' Fejedelme) a' maga hatálmával visszra talál élni, tehát a' Státus' jóvával megégygyezőnek lenni gondolta ő K. Hertzegsége, hogy Hertzeg Infanta-dónak meghatalmazó irást adjon, arra a' végre, hogy azon esetben, ha a' Királynak nem vélt halála találna történni, az Ujkastiliai fegyveres seregeknek fővezérléseket azonnal vegye által.

„Ugyan ekkor Eskuriálba, a' hol a' Princz fog-ságban volt, a' Békefség' Fejedelme is megérkezvén, 's a' Princz szobájában megjelenvén egy levelet adott eleibe, hogy írja alája a' nevét a' Princz. Ezen levélnek a' volt a' foglalata, hogy a' Princz botsánatot kér az attyától a' Királytól. Ő Királyi Hertzegsége a' fiúhoz illő tisztoletnek még ezt a' megmútatását is meg nem akarván tagadni, a' levelet aláírta, etc. etc. — Ő mostan uralkodó F. ge.

tehát (így végződik ez az előadás a' Madridi Ujságban) hogy a' közönség előtt kinyilatkozta, hogy az ő Felsege ügyében fogságot szenvedett személyek, t. i. Hertzeg Infantado, Don Juan Escoiquitz, Marquis Ayerde, Gróf Orgás, etc., telyefséggel bűnösök nem voltak, ügyeknek ujjonan való megvizsgálásokra egy Tanátsot rendelt, hogy világofságra jöjjon, hogy a' tavaly Oktob. 30-kán és Nov. 5-kén ezek ellen kihirdettetett fekete bűnnek, még tsak nyoma sem volt.

Madrid, April 3-kán. Itt ilyen hirdetés jött ki: — “

„Ő Királyi Felsege egy részről örvendezve szemlélvén, hogy a' Madridi lakosok az ide béfzállott Frantzia seregeket, a' maga, belső Felseges barátjának a' Frantzia Császárnak seregeit, közönségesen igen jól fogadták, más részről nagy kedvetlenséggel értette, hogy keveseknek gondolatlanságok és rosz indulatjok, ezen jó egygyeiséget meg akarta zavarni. Minthogy ezen megbántó és a' jó szívu Spanyoloknak jó indulatjoktól, igen távol lévő tselekedet, a' maga indító okának kútfejét, talám azon Frantzia seregeknek czélozások felől lehető nevettséges és fundamentom nélkül való gyanakodásban találhatja, a' melly seregek ezen városban és az Ország' egyéb részeiben tartozkodnak: erre nézve most utólfzor jelenti és erőfsíti ő F.ge, hogy ezen tekintetben mindenek tökéletes nyugodalommal lehetnek, mivelhogy a' Frantzia országlófszéknak akarattja az ő Királyi F.ge akarattjával éppen egy lévén, a' Frantzia seregeknek semmi ellenséges projektomjok Spanyol ország ellen nintsen, és tsak az ő Királyi F.gevel megegyezőleg, a' közönséges ellenség ellen hatá.

roztatott plánomot akarják munkába venni. Ez a nyilatkoztatás elégséges arra, hogy minden értelmes embert megnyúgtatson, és arra indíttson, hogy ilyen betsületes vendégekhez leg nagyobb készséggel viseltesék. Azonközben, ha tsakugyan találtatna valaki, a' ki a' két szövetséges nemzet ellen olly ellenséges indulatú és vakmeróbátor lenne, hogy az egymás eránt való betses barátságot meg akarná befzed vagy tselekedet által, zavarni: hírül adatik, hogy a' bünös, minden haladék és engedelem nélkül meg fog. a' hüséges és engedelmes alattvalóhoz atyai indúlattal viseltető, a' bünösök eránt pedig eröss és igazságos Országglófszék által, büntettetni.“

Egy más hirdetés által a' tsendefség fenntartatására ügyelő örállók eránt kiadatott rendelés uj jittatott-meg; a' fogadósoknak a' bor pálinka mérés estvéli 8 óra után megtiltatott, etc. — Az utzákon járó örállók igen vigyaznak, hogy a' nép sohol özfze ne seregelhesen. A' tselédes gazdáknak szorosán megparantsóltatott, hogy gyermekeiket és dolgozó legényeiket, semmi tolyongásra ki ne botsásák házaikból.

Egy harmadik hirdetés fzerént parantsóltatik, hogy a' kinél a' Békeféség' Fejedelminek pénze, drága kövei, egy szóval akár mi tulajdona találtatik, vagy aki annak valahol való léte felöl valamit tud, az arra kineveztetve lévő Commifsiónak haladék nélkül jelentse-bé.

Éfzaki Európa.

Végezte a' Stockholmi Udvar által az Orosz Udvar ellen kiadatott Hirdetésnek, mint ezt a' Stock-

holmi Ujság után elébb a' Koppenhágai, 's utánna minden más Ujságok kiadták: — “

„A' Tilsiti Kötés' titkos tziikelyei, mellyek nem soká' éfzrevétetődtek, 's a' mellyeket az után maga az Orosz Ministérium is megvallott, lassan-lassan kinyilatkoztatni kezdették erejeket. Az a' gváva elmejáték, mellyel a' száraz Europa' elnyomásában él a' Frantzia Országlószék, t. i. az Anglus kereskedésnek veszedelmes vólta, Északi Európába is elérkezett, hogy ide is kiterjesztődjön az a' szolgaság és inség, a' melly kikötőhelyről-kikötőhelyre Státusrol-Státusra egész Európában kiterjesztette magát. Önnön belátása, önnön tapasztalásai mellett, már most egy Országlószék is meg nem hagyatik; ártatlan szorgalmatoskodását egy nép is önnön szabadsága szerént nem gyakorolhatja; semmi köz Státus nem találtatik többé az ellenség és a' Vasalus között. A' békeféségkötés és szövetség, szövetség és elnyomattatás, mind egygyek; Párisból szabattatnak ezen úgy gondólt függetlenségü Szövetségeseeknek eleikbe a' törvények, systemák, és rendelések, mellyek mindentüvé azon egy fő uraság' systemáját terjesztvén-ki, mindent megtámadnak, a' mi a' társaságra és magános emberre nézve leg szentebb. —

„Azonközben, midön tavaly őszfel Pétersburgban az Angliával való ellenségeskedésre tétettek a' kézfületék, és míg az ezeknek bártóságos folytatásokra kivántató jó idők varattattak, az a' projektom terjesztetett az Orosz Cs. Udvar' részíróól ó Swéd K. F.ge eleibe, hogy a' Napkeleti tengert, az 1780-dik esztendőbéli egygyezés szerént zárja-bé az idegen hadi hajók élótt. Ó K. F.ge erre azt felel-

te Nov. 13-kán, hogy a' Napkeleti tengert lehet-
 len volna békefegyverben tartani, valameddig a' Fran-
 zia fegyveres erő annak Déli partjain uralkodna, 's
 az ott lévő kikötőhelyeket bezárva tartaná. A'
 Király ehhez képest meghívta az Orosz Cs. Udvar-
 t, hogy vegye réa a' Frantziákat, hogy menyenek el
 a' Napkeleti tenger Német partjairól. De továbbá,
 midőn azon h. 27-kén ismét megújította volna az
 Orosz Cs. Udvar a' maga előbbeni projektumát ek-
 kór eleibe terjesztette ő K. F. ge, ő Orosz Cs.
 F. gének azt, hogy az Orosz birodalom és Anglia
 között 1801-ben készült Kötés, a' melybe ő Swéd
 K. F. ge is béállott a' Császár meghívására és unzo-
 lására, egész fegyveres eltörlötte volna az 1780-béli kö-
 tés által felállított volt fegyveres Neutralitást, a'
 mely utolsó kötés alkalmatosságával (1801-ben)
 olyan egygyezésekre lépett ő Swéd K. F. ge Angliá-
 val, mellyeket igazság szerént mind eddig meg nem
 ronthat, valameddig Anglia a' maga ígéreteit meg
 nem szegi. Eltörlődvén a' fegyveres Neutralitás,
 megszűnt véle egygyütt az a' köteletség is, mel-
 lyeket a' Swéd Udvar a' Napkeleti tenger költsának
 a' Sund szorosának bezárása eránt magára vállalt volt.
 Ide járul továbbá, hogy a' környülállások igen meg-
 változtak a' Sund szorosánál, t. i. először, hogy
 mikor Swéd ország a' Sundnak bezárását ígérte, szá-
 mot tartott egyfzersmind a' Dánus hadi hajós sereg'
 segedelméhez, a' melly már most nintsen többé,
 másodszor, hogy az ólta az Anglus hadi hajók a'
 Nagy Belten által, szél-tibe-béveznek a' Napkeleti
 tengerre. Azonban mind ezek mellett is ajánlotta
 ő Swéd F. ge magát, hogy, noha fegyveres készü-
 letei által a' Napkeleti tengernek semmi segedelmira

nem lehetne is, tsakugyan magára vállalja, hogy alkudozás által réá veszi Angliát, hogy nem küld ezen tengerre hadi hajót, míg annak partjain ellenséges készületeket nem lát, és míg oda valakinek segedelmire menni nem köteleztetik. Az Orosz birodalom hivta-meg Angliát a' hadakozásra: és most Swéd ország szolgáljon Reválnak és Cronstadtnak oltalmazó bástyául! —

„A' feljebb előhozott projektomoknak tétetésekkel a' hadi készületeket is elkezdette tétetni az Orosz Cs. Udvar. A' Király ezeket tsendes elmével nézte, mind addig, míg magaviselete ellen semmi panaszt előhozattatni nem tudott; azonban tsakugyan el nem mulatta olyan ajánlásokat tétetni, a' mellyek szerént egygyezések által fenn lehetett volna a' Napkeleti tengernek békeféségit tartani; az Orosz kikötöhelyeknek olyan szabad menedéket lehetett volna a' szerzeményeikkel való kereskedelemre nyitni, a' milyennel ezen egész hadakozás alatt nem ditsekedhettek. A' Király' utolsó ajánlásai abban állottak, hogy a' két Udvarok egymás eránt engesztelődjenek-meg, kereskedeéseiket költsönösön eleve-nittsék-fel, a' szerentsetlen hadakozás után nyugodják-ki magokat; mellyekhez járultak a' szerentsetlen hadakozásnál még szerentsétlenebb békeféségitésel való megelégedésnek is néminémü nyilatkozatásai. Mind ezeket olyan bizakodással tette a' Király, hogy Anglia is helybe fogja hagyni, és ezeknek Pétersburgban lejendő elfogadtatásokat sokkal elébb reméllette ő Királyi F. ge, mint sem hogy Anglia a' maga ily félelmet okozó hadi hajós seregeit a' Napkeleti tengerre béhozhatná. Az ő K. F. ge Követje sürgette a' végső választ, a' kinek Febr. 15-dike vála

határozatva, hogy audientziára menvén a' Császárhoz, a' Király ajánlásaival megegyezőleg való több nyilatkoztatásokat tegyen előtte. Azenban minden alkudozásoknak végett vétett az erőszak; az Orosz seregek a' már tudva lévő Proklamátziókkal Finnlandiába bérontottak. —

„Most már minden törvényes Uralkodófizék, minden igazságos és vitéz katona, minden hűséges alattvaló ítélje meg micsoda bánásmódja ez. Egy békefeszítető szomszédra alattomban ráütni, még ez n utóbbi, az erőszakos és rút tselekedetekkel illy gazdag időben is, hallatlan. A' Frantzia országgal öfzfe szövetekezett Orosz birodalom nem elég séges arra, hogy egy, a' téli időáltal másoktól elváगतott tartománynak, a' népek törvénye réguláinak megtartásokkal, ellene állhafson! Véletlen réaroblás megrontásra van szüksége; a' népet szabadság' ígerésével akarja megvásárolni! a' Nászárabonként akarja megvenni a' katonákat, mint a' Petersburgi és Rigai piatzokon veheti a' jobblágyokat. Finnlandiai hűséges alattvalók; betsületes Nemzet! a' ti Királyotok egész országlása alatt azon iparkodott, hogy a' világosodást, mezei munkát, és boldogságot gyarapithassa köztetek. A' ti hűségrontó szomszédotok titeket a' régi századokba akar visszafiztatítani. Mint szemre való hanyást úgy nézte, hogy a' szomszédjában boldogok vagytok. Véres kardját tsoválja fejeitek felett; véres kezeit kiterjesztette tulajdonaitokra, égeti házaikat; ígereivel tsak azt akarja elérni, hogy veszedelem nélkül közelithessen hozzátok. A' ti Királyotok, a' háboru inségei miatt szomorkodván, hanem azon meggyözödéssel által, hogy annak okozója nem volt, fe-

Iemelkedvén, tudja azt, hogy a' ti szívetek és hü-
segetek változhatatlan fog eránta maradni, addig is,
míg önnön és szövetségese erejét, a' ti védelmez-
tetésekre, az értetek való borszfúállásra, fordit-
hatja. Költ Stockholmban Mártz. 11-kén, 1808-ban.

Elegyes Levelek.

A' Swéd. K. Udvar ellen ismét adott ki egy
hirdetést az Orosz Cs. Udvar. Főbb tárgya ennek
a' Stockholmi Udvarnál volt Orosz Követnek és Kö-
vettségi személyeknek a' Király parantsolatjából tör-
tent fogságra való tétettetések, 's írásaiknak elpe-
tséltetések. Ezen ujj hirdetésé szerént most már
úgy nézi a' Császár Swéd Finnlandiát, mint önnön
tartományát.

Hannoverából irjak, hogy Aprilis 9 dikére vi-
radó éjjel úgy kiáradtak ott a' vizek, hogy a' mos-
tan élő emberek meg ilyent nem értek. A' Kroni-
ka szerént 1624-ben volt ehez hasonló. Tsakugyan
hamarjában szálak (tutajok) kézfittetvén, ezek olyan
segedelmire szolgáltak a' lakosoknak, hogy a' város
leg alsóbb részeiben sem veszett egy ember is oda.
Az itt lévő Frantzia Sár Belleville, haladék nélkül
8000 tallérokat fizettetett ki a' kafsából a' közön-
séges segedelemre. — Hasonló szerentsétlen árvi-
zeket okozott a' hirtelen való olvadás ugyan ekkor,
Brauschweigban, Wernigerodében, 's más vidékeken is.

A' Göttingai tudós tanulók nem régiben is-
mét verekedtek, hanem már most sem nem a' lako-
sokkal sem nem a' katonákkal, hanem egymás kö-
zött. Egy nemzetbéliek a' más nemzetbéliekkel
(Landsmannschaft) 's szövetségeseikkel, verekedtek.
Forma szerént való tsatázásokat vittek véghez egy-

más ellen. Hathatós intések tétetődven azonközben közönségesé közöttök, végezetre szépen eltsenededtek, 's ismét szépen hozzá fogtak a' tanuláshoz.

A' Párisi tudósítások Spanyol országról summásan ennyiben állanak: — A' Békeféség' Fejedelme egy falun tartatik fogságban; 50 testörző lovasok és 500 gyalog katonák őrzik. Fogva van Diego Godoi nevű bátyja is anyyával egyetemben, a' kik minden előkelőbb jó embereikkel egygyütt egy várba vannak zárattatva. Most azzal kezdik vádolni a' Békeféség' Fejedelmit, hogy egygyetértésben volt az Ánglusok, hogy Ceuta nevű Spanyol várat Afrika partján nékiek árulás által kezekre akarta jádzani, és minden kintsével egygyütt hozzájok akart, vagy ezen várba vagy Gibraltárba szökni. Majd hihetetlen dolog, de valójában erősitik, hogy a' jofzágai, drága kövei, házi készületei, etc., megérnek 500 millió Livrát; kész pénze 25 millió van. — Az ujj Király testvér öttse Don Carlos és Hertzeg Infanta-do eleibe mentek Napelon Császárnak.

A' Londonból Mártz. 20-kán indult levelek szerént, már megérkezett volt oda is az első hír, a'felől, hogy Swéd Finnlandiába valósággal bényomultak volna az Orofz seregek. Nem tudnak nevet találni ezen levelek annak a' nagy érzenekységnek kifejezésere, mely az Ánglus közönséget ezen hírnak hallására elfogta. Tsak elhalgattak reá, mint a' némák. Igen sajnálják a' Swédekent mindenek.

E r d é l y .

Kolosvár, Aprilis 9-kén. A' Kolosvári K. Lyceumban, a' Chymiának, Termész, Historiának, és Technologiának tudós Tanítója, T. Móger Károly Úr, kevés napokig tartott Betegsége után fel

váltá a' mulandó életet az örökké tartandóval Már-
tziusnak 11-ik napján. Melly nagyon betsülték és
fzerették ezt a' Professor Urat minden Hitvallásu
Tanítványi, ki tettett tsak abból is; hogy a' Ca-
tolicus, Református, és Unitárius Vallásu ifiak ve-
télkedtek az ő néki adandó utolsó tiszteletben. Né-
melly Református Ifiak szép Magyar Versekkelis ki
mutatták háladó íziveket. Az Unitarium Kolégyom-
is adott ki utóbb derék Magyar Verseket. A'
Catholicus tanuló Ifiak közzül egy botsátott közre
deák Alagyát a' meghólt Professor Urnak utolsó tisz-
teletére, a' mellynek végén ezek olvastatnak:

Quid iam? quid superest? nisi Corpus condier Urna,
Qua super inscriptum distichon istud erit:
Hic iacet in fusca Moger, alter Plinius Urna,
Ambo pares studiis, dispar uterque tamen.
Hic cito, virtutis tulit alter praemia sero,
Ille obit in patria, non obit iste sua.

Ergo vale! et stricto placide requiesce cubili,
Carole dive vale! Carole digne vale!

Valóban, Móger Károly Professor Úrban, nem
keveset vesztett mind a' Kolosvári Lyceum, mind
az Olá-köblösi Timsó Fábrica, a' melly 1804-ik
esztendőben fel álltatván, 's most az ő igazgatása
alatt lévén, szép reménységgel mosolyoda a' maga
Réfzefseire. —

Akkor tenni jót ember társainknak, mikor a'
jótétemény azoknak leg jobb ízü, kettős jóság és
ökosság. Illyen okos jóságot tselekedé Kolosvárott
Méltóságos Császári K. Kamarás Úr, Báró Jósika
Miklós, külömben is a' jótéteményekre igen hajlan-
dó Úr. Mert bé érkezvén Kolosvárra, Aprilisnek
28-ik napján, dél táján, hideg fagyos időben, a'
Vitez Splényi Regementnek két Osztálya, annak Tiszt

Urait gazdag asztalánál meg vendéglette. Hasonló szíveséggel fogadta Aprilisnek 2-ik napján a' Granatáros Ofztálynak Tifzt Urait: Azon kívül, az Ó Fenesi jószágán által ment Ofztálynak Tifzt Urait Aprilisnek 30-ik napján, ebéddel, vatsorával, és másnap fölöstökömmel vendégeltette meg. Ebben az nemes érzésű Méltóságos Báróban, Rédei Lajosra vagyon Erdély hazánkknak. Eltefse Isten ő Nagyságát, 's álgya meg jószágait a' leg gazdagabb terméssel, hogy ez utánis az érdemes emberekkel és szükölködökkel jót tehefsen.

A' Kolosvári Reformatum Ó Kolegyomnak fundamentomait, minek utánna ott ki ásatták volna. a'hol leg büzesebb a' szomsédtság, történt nem sok napok előtt, hogy annak árkában, az ott mellette jádzó oskólas gyermekek között egygyik egygy aranypénzt találna, a' mellyet ő dántesnek vélt lenni, 's ugyis költött-él. Un Megiértvén az Elöljárók a' dolgot, meg vizsgálták a' helytet, 's találtak aprodonként, mint egy 250 aranyokat. Ezeknek nagyobb része Báthori Sigmond Fejedelomé, a' tizenhatodik századból valók. Láttam egygyet II-ik Lajos Királyét; egygyet a' Hunyadi czimmel, eszteni-dő nélkül, illy Körirással: Moneta Ord. Tran. Ung. egygyet a' II-ik Zápolya Jánosét, ezen Körirással: Joan. Sec. D. G. Elec. Rex Ung. Egygyet Báthori Istvánét, mint Lengyel Királyét a' Boldogságos Szüz Képevel, 's ezen Körirással: Stephanus Rex Pol. Pru. az ellenkezöréfszin S. Lázlo Képe vagyon illy körirással: S. Ladislaus Rex 1586. vagynak között több Hollandus aranyak. Ezen tudósítás annál nagyobb újság lehet, minél ritkább az arany pénz ebben az aranyt termő hazában. —